

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directie Transitie Diepe Ondergrond

Postbus 201401
2500 EK DEN HAAG

mijnbouwvergunningen@minezk.nl

postadres
Postbus 5006
7600 GA Almelo

bezoekadres
Kooikersweg 1 Almelo

t 088-2203333
e info@vechtstromen.nl
www.vechtstromen.nl

contactpersoon

doorkiesnummer

uw kenmerk

IV-38304

ons kenmerk

Z-2448817/24201982

Datum

21 maart 2024

bijlage(n)

-

onderwerp

Advies gewijzigd winningsplan Schoonebeek-Gas

Op 22 januari 2024 ontvingen wij uw adviesverzoek voor de wijziging van het winningsplan Schoonebeek-Gas (uw Zaaknummer: IV-38301), waarin u ons verzocht om uiterlijk 22 maart 2024 advies uit te brengen.

Het wijzigingsverzoek is ingediend door de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM). Het originele Schoonebeek Gas winningsplan stamt uit 2003 en is in 2011 geactualiseerd. Het vigerend winningsplan (2011) gaat uit van productie tot en met 2022. De reden voor de actualisatie van dit winningsplan is de verwachte verlengde levensduur van het gasveld. Het winningsvolume wordt niet verruimd. Voorts is de seismische risicoanalyse en bodemdalingsvoorspelling geactualiseerd, waarbij de mogelijke effecten van de (voorgenomen zowel als reeds bestaande) waterinjectie in beschouwing zijn genomen.

U heeft ons, als onderdeel van deze adviesaanvraag, de volgende stukken toegezonden:

- Aanvraag instemming gewijzigd winningsplan Schoonebeek-Gas (NAM): uw mail van 31 juli 2023 (vervroegde vooraankondiging adviesverzoek);
- Aanvulling 1 - zaaknummer V-31186 - d.d. 25 oktober 2023 (NAM): uw mail van 26 oktober 2023;
- Definitief advies TNO-AGE Winningsplan Schoonebeek Gas (AGE 24-10.005): uw mail van 12 januari 2024;
- Advies SodM gewijzigd WP Schoonebeek-Gas (240206 Advies SodM WP Schoonebeek-Gas en 240206 Bijlage advies Sodm WP Schoonebeek-Gas): uw mail van 6 februari 2024;
- Aanvullend advies TNO gewijzigd WP Schoonebeek-Gas (240213 Aanvullend advies TNO WP Schoonebeek-Gas): uw mail van 20 februari 2024.

Wij hebben bovengenoemde documenten betrokken bij het opstellen van ons advies en hebben daarbij afstemming gezocht met de gemeente Emmen, de gemeente Coevorden en de provincie Drenthe.

Integrale beoordeling

Het voornemen van NAM omvat verschillende activiteiten (gaswinning, waterinjectie) naast de reeds vergunde activiteiten in het gebied (oliewinning). Tot ons genoegen constateren wij dat TNO-AGE en SodM deze activiteiten integraal hebben beoordeeld. Dit komt tegemoet aan onze eerdere oproep aan de staatssecretaris mijnbouw, de heer Vijlbrief (onze brief van 13 september 2024).

Wij vullen onze adviesrol primair in vanuit onze taak als regionaal watersysteembeheerder. Dit houdt kortweg in dat wij beoordelen in hoeverre de voorgenomen mijnbouwactiviteit van invloed is op 'schoon, voldoende en veilig water'. In het geval van voorliggende adviesaanvraag zijn in dat kader met name de onderwerpen 'bodemtrilling', 'bodemdaling' en 'risico voor grond- en oppervlaktewaterkwaliteit' van belang. Hieronder zullen wij achtereenvolgens ingaan op deze onderwerpen.

Bodemtrilling

Volgens de Seismisch Risico Analyse (SRA) wordt het Schoonebeek gasveld geclassificeerd in de laagste risicocategorie: categorie 1. Op grond van deze informatie zien wij geen aanleiding tot een advies met betrekking tot bodemtrilling in relatie tot watersysteembeheer.

Toch vragen wij om zorgvuldige duiding en communicatie met betrekking tot het onderwerp bodemtrilling, aangezien bewoners zich zorgen maken over schade aan bebouwing als gevolg van een mogelijke geïnduceerde aardbeving en het zogenoemde 'opslingereffect'. In de SRA wordt uitgegaan van 'stijve grond' (overwegend zandige bodems), waardoor het effect van opslinging als gering wordt ingeschat. Niettemin zijn in het gebied ook slappe bodems aanwezig.

Wij hebben begrepen dat SodM in zijn integrale beoordeling wel het geheel aan bodemsoorten in beschouwing heeft genomen, inclusief de invloed van waterinjectie, maar dat dit in het advies van SodM niet expliciet tot uiting komt. Wij adviseren om in uw communicatie bij vergunningverlening expliciet aandacht te besteden aan het 'opslingereffect'.

Tot slot: TNO-AGE en het SodM doen in hun adviezen diverse aanbevelingen inzake het (mitigeren van) seismisch risico. Wij sluiten ons daarbij aan.

Bodemdaling

De historische en toekomstige bodemdaling veroorzaakt door gas- en oliewinning in het gebied is in totaal maximaal 16 cm. Van deze 16 cm is 12 cm al opgetreden, door de olie- en gaswinning uit het verleden. De extra waterinjectie van het water afkomstig van de oliewinning heeft volgens de NAM een mogelijk dempend effect van ca 2 cm op de totale bodemdaling. In scenario's met deze waterinjectie is de maximale cumulatieve bodemdaling dus 14 cm. Daarnaast zullen ook de Duitse olie- en gaswinningsactiviteiten een additionele, niet nader gespecificeerde mate van bodemdaling veroorzaken.

Naast de historische en nog te verwachten diepe bodemdaling door olie- en gaswinning is in dit gebied ook sprake van ondiepe bodemdaling, als gevolg van het inklinken van klei en/of veenoxidatie.

Dit geheel aan oorzaken van bodemdaling zorgt voor onrust bij omwonenden, die onder andere vrezen voor gebouwschade.

Wij onderschrijven dan ook nadrukkelijk het volgende, door SodM voorgestelde voorschrift:

"De NAM zal, ten genoegen van de Inspecteur-generaal der Mijnen (IGM), binnen zes maanden na instemming met het voorliggende winningsplan, in samenspraak met het

waterschap, provincie en gemeente, de nadere gevolgen van de totale, historische en toekomstige, maximale bodemdaling in het gebied beschrijven, alsmede de monitoring, beheersmaatregelen en financiële afspraken en financiële zekerstelling die Pagina 16 van 17 Staatstoezicht op de Mijnen Ons kenmerk ADV-8225 daarvoor zijn overeengekomen. Ook gaswinning door andere uitvoerders of in Duitsland moet worden meegenomen in deze beschrijving”.

Bodemdaling als gevolg van gas- en oliewinning wordt gemodelleerd, waarna het model gemonitord wordt middels satellietmetingen en waterpasmetingen. Volgens het actuele meetplan Zuidoost Drenthe wordt de bodemdaling gemonitord met behulp van de InSAR techniek (satelliet-metingen) en eens per 5 jaar gerapporteerd. Op verzoek van de ontzorgingstafel heeft de NAM toegezegd dat deze frequentie verhoogd wordt: er zal jaarlijks een rapportage opgesteld worden. Wij adviseren u om in de vergunning een voorschrift op te nemen om jaarlijks te rapporteren over bodemdaling. Daarnaast adviseren wij u het waterpas-meetnet te laten verdichten met een aantal diep gefundeerde peilmerken, met name in relatief slappe bodems waar op dit moment ondiepe bodemdaling optreedt. Middels diepe peilmerken wordt onderscheid zichtbaar gemaakt tussen ondiepe bodemdaling en diepe bodemdaling en daarmee ook in de mogelijke oorzaken van (gebouw)schade als gevolg van bodemdaling.

Risico's voor grond- en oppervlaktewaterkwaliteit

Reeds geruime tijd vindt productiewaterinjectie plaats in het Schoonebeek-gasveld. Dat productiewater is afkomstig van meerdere gaswinlocaties uit de omgeving. Het wordt per as aangevoerd naar locatie SCH-313 en van daaruit via een ondergronds leidingnet getransporteerd naar locatie SCH-447. Vanaf die locatie wordt het productiewater via een herbestemde gasproductieput geïnjecteerd in het Schoonebeek gasveld.

Voor de injectie van het productiewater dat vrijkomt bij de oliewinning gaat NAM nieuwe putten boren. De injectiebuizen van deze putten worden uitgevoerd in GRE: materiaal dat bestand is tegen de corrosieve werking van het productiewater. Hierdoor neemt de kans op lekkages af en behoeven minder mijnbouwhulpstoffen te worden gebruikt.

Deze nieuwe ontwikkelingen bieden een uitgelezen kans om de waterinjectie van de gasvelden te integreren in de waterinjectie van de oliewinning, met als resultaat: minder ondergronds leidingwerk, minder injectieputten, nieuwere putten bestaand uit corrosiebestendige materialen, mogelijkheden om het gebruik van mijnbouwhulpstoffen te reduceren. Op deze wijze worden de risico's op verontreiniging van grond- en oppervlaktewaterkwaliteit verkleind.

Wij begrijpen dat de injectie van productiewater uit gaswinning geen onderdeel uitmaakt van het gebiedsproces in Schoonebeek en dat deze bestaande installaties dienen te voldoen aan de geldende wettelijke kaders. Desalniettemin vragen wij u hierover met NAM in gesprek te gaan en afspraken te maken over de integratie van beide systemen in de nabije toekomst. Daarnaast vragen wij u een eindtermijn aan de injectie van het 'gaswater' te verbinden, daar de gaswinning van de kleine velden eindig is.

Tot slot willen wij uw aandacht vragen voor het volgende. De aanvraag voor het winningsplan Schoonebeek-Gas voorziet in voortzetting van gaswinning tot eind 2031. De oliewinning en het vrijkomen van productiewater zal dan niet eindigen. Vanaf dat moment ontstaat een situatie van waterinjectie zonder gaswinning, waardoor er geen mijnbouwwettelijke vergunninghouder (en uitvoerder) meer zou zijn voor de waterinjectie. In navolging van SodM vinden wij het wenselijk dat er voor de waterinjectie te allen tijde een mijnbouwwettelijke vergunninghouder is die aan de daaruit voortvloeiende wettelijke verplichtingen van de Mijnbouwwet en -regelgeving dient te

voldoen – ook nadat de gaswinning in Schoonebeek is beëindigd. Wij vragen u één en ander afdoende te borgen in uw vergunningen.

Gezien de samenhang tussen de adviesaanvragen “Wabo SCH-447” en “Winningsplan Schoonebeek-gas” verwijzen wij voor wat betreft onze overige opmerkingen bij dit voornemen naar ons advies “Wabo SCH-447” (ons kenmerk Z-2344790/23162530, van 13 september 2023) en ons aanvullend advies “Wabo SCH-447” (ons kenmerk Z-2344790/24201980, van 20 maart 2024).

Indien u naar aanleiding van deze brief nog vragen of opmerkingen heeft kunt u contact opnemen met U kunt hem bereiken via:

Hoogachtend,
het dagelijks bestuur van waterschap Vechtstromen,
namens deze,

